

Helsingfors/Mariehamn 29.4.2011

Nr 13/11

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
9.3.2011, nris 28, 31, 33
och 35/2011.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 9.3.2011 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av 25 § landskapslagen om Ålands landskapsregering,
2. Landskapslag om landskapets finansförvaltning (nedan landskapslagen),
3. Landskapslag om ändring av 42 § landskapslagen om Högskolan på Åland,
4. Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands försöksstation.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

I landskapslagen ingår bestämmelser om landskapets budget, bokföring och årsredovisning, förvaltningen av landskapets tillgångar samt intern kontroll och styrning. Landskapslagen är en ramlag och ska utgöra grunden för en mer detaljerad reglering på lägre författningsnivå. I övriga landskapslagar görs de ändringar som landskapslagen föranleder.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1 punkten i i självstyrelselagen för Åland.

Bestämmelser om landskapets ekonomi finns i 7 kap. i självstyrelselagen. Enligt självstyrelselagens 44 § ankommer det på lagtinget

att fastställa budgeten för landskapet. Självstyrelselagens 50 § anger att obligationslån och andra lån kan upptas för landskapets behov. Föreliggande landskapslagar är förenliga med dessa bestämmelser.

Landskapslagens 15 § berättigar lagtinget att genom landskapslag inrätta en fond utanför landskapets budget om det är nödvändigt för skötseln av en bestående uppgift. Ålandsdelegationen konstaterar att denna bestämmelse uppfyller de krav som ska ställas på budgetens fullkomlighet och att den i detta hänseende motsvarar de krav som grundlagens 87 § ställer på statens budget.

Landskapslagen är avsedd att vara en ramlag, och i den har intagits ett flertal förordningsfullmakter. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning.

Ålandsdelegationen konstaterar att innehållet i delegeringarna preciseras av den reglering som finns i landskapslagen. Förordningsfullmakterna gäller inte direkt angelägenheter som berör grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och de kan således intas i landskapslagen. Eftersom landskapets allmänna styrelse och förvaltning enligt självstyrelselagens 3 § 2 mom. ankommer på Ålands landskapsregering och de myndigheter som lyder under den, är det även möjligt att i landskapslagstiftningen inta bestämmelser som berättigar landskapsregeringen att utfärda närmare föreskrifter gällande landskapets ekonomiförvaltning. Ålandsdelegationen konstaterar därtill att motsvarande delegeringsbestämmelser huvudsakligen även finns i lagen om statsbudgeten (FFS 423/1988).

I landskapslagen har intagits bestämmelser om så kallade EU-programanslag. I EU:s regelverk finns bestämmelser om användningen av medel som helt eller delvis finansieras av unionen. Med anledning härav påpekas att Ålandsdelegationen och justitieministeriet 4.3.2009 har överenskommit om följande förfarande beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk: "Då landskapslagarna i enlighet med självstyrelselagens bestämmelser tillställs justitieministeriet och Ålandsdelegationen

gör justitieministeriet en förhandsbedömning om ministeriet avser att tillställa delegationen en komplettering beträffande de EG-rättsliga aspekterna. I sådana fall meddelar justitieministeriet Ålandsdelegationen att en sådan komplettering kommer att tillställas delegationen. I dessa fall inväntar Ålandsdelegationen justitieministeriets komplettering förrän delegationens utlåtande över ifrågavarande landskapslagstiftning tillställs ministeriet”.

Ålandsdelegationen konstaterar att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet vare sig aviserat eller inkommit med här avsedd komplettering.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagarna faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. I enlighet med 26 § 2 mom. i landskapslagen om Ålands landskapsregering har ändringen av 25 § i nämnda landskapslag antagits i den ordning som 55 § i lagtingsordningen för landskapet Åland förutsätter. Tillämpningen av bestämmelserna om årsredovisning i landskapslagen om landskapets finansförvaltning förutsätter att landskapslagen om ändring av 25 § landskapslagen om Ålands landskapsregering träder i kraft. Tillämpningen av landskapslagen om ändring av 42 § landskapslagen om Högskolan på Åland förutsätter att även landskapslagen om landskapets finansförvaltning träder i kraft.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Olsson.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare